

arhiva in problematiko povezano z reševanjem poškodovanega arhivskega gradiva, na drugi strani pa opozarja na številne nevarnosti, ki grozijo arhivskemu in knjižničnemu gradivu zaradi njegovega nepravilnega skladiščenja. S temi nevarnostmi pa se je možno učinkoviti soočiti takrat, ko so zagotovljeni odgovarjajoči človeški, tehnični in finančni viri in pravočasno odkrivanje poškodb.

Razstava je bila nato od 18. maja pa do 13. junija na ogled v Zgodovinskem arhivu Ptuj, od koder se je preselila v Celje, kjer bo na ogled od 16. junija do 9. septembra. Svojo pot po Sloveniji bo razstava zaključila v Zgodovinskem arhivu Ljubljana, kjer bo na ogled od 15. septembra do 21. oktobra 2005.

Zdenka Semlič Rajh

Ivanka Uršič, Srečko Kumar 1888–1954, razstava ob petdesetletnici smrti glasbenika Srečka Kumarja, Pokrajinski arhiv Nova Gorica v sodelovanju z Goriškim muzejem; katalog, Nova Gorica, Dobrovo 2004, 38 strani

Februarja letos je minilo 50 let od smrti znanega slovenskega glasbenika Srečka Kumarja. Rodil se je aprila 1888 v Kojškem v Goriških brdih. Pokrajinski arhiv v Novi Gorici se je tega vsestransko dejavnega človeka in velikega domoljuba, ki je prispeval pomemben delež v slovensko glasbeno zakladnico, spomnil s postavitvijo razstave o njegovem življenju. Razstava je bila v prostorih Goriškega muzeja na Gradu Dobrovo – odprli so jo na večer pred slovenskim kulturnim praznikom. Razstavljeni dokumenti so iz skladateljve zapuščine, ki sta jo skrbno čuvali njegova žena Zora in hči Vuka Kumar Hiti, ki je arhivski fond leta 2001 tudi izročila Pokrajinskemu arhivu v Novi Gorici. Avtorica razstave, arhivska svetovalka Ivanka Uršič, je na 22 razstavnih panojih skušala prikazati Kumarjevo bogato življenje in delo, ki je segalo na številna, med seboj prepletajoča se področja. Po osnovnem poklicu je bil učitelj, svoje življenje pa je posvetil glasbi.

Iz dokumentov ga spoznamo v različnih vlogah. Kot *pianist* je po diplomu na tržaškem konservatoriju v letih 1913 in 1914 nadaljeval študij pri znamenitem pianistu Josephu Pembauru v Leipzigu in po končanem študiju uspešno nastopal na številnih koncertih. Bil je tudi uspešen *klavirski pedagog*. Med njegovimi učenci srečamo številna znana imena: Ivana Grbca, Danila Švaro, Marjana Lipovška in še bi lahko naštevati. Veliko si je prizadeval za ustrezno *zborovsko literaturo*. Leta 1923 je v Trstu izdal Prve plamene, leta 1924 pa zbirko mladinskih zborovskih pesmi z naslovom Otroške pesmi, v kateri so prvič izšla tudi dela Marija Kogojca. V Zagrebu je med letoma 1933 in 1935 izdajal Grlico, revijalno zbirko mladinske zbo-

rovске glasbe, ki je zapolnila praznino v jugoslovanski glasbeni literaturi. Kumar je bil *ustanovitelj oziroma soustanovitelj več glasbenih šol*: v Šklednju pri Trstu (Kumarjeva šola), Zagrebu (glasbena šola Lisinskega) in Portorožu. Iz te se je razvil Center za glasbeno vzgojo v Kopru. Predvsem pa je Srečko Kumar znan kot *zborovodja*. V Trstu je leta 1920 ustanovil in vodil pevski zbor Učiteljske zveze Julijske Krajine, ki je bil steber vokalne glasbene ustvarjalnosti na Primorskem. Zbor je imel izjemno visoko pevsko kulturo, predvsem pa je bila pomembna njegova narodnoobrambna vloga. V Ljubljani je Kumar leta 1925 ustanovil Učiteljski pevski zbor. Vodil je tudi številne zборе v Zagrebu in Beogradu, kamor ga je pot zanesla iz Ljubljane. Po drugi svetovni vojni se je vrnil na Primorsko in pomagal pri obnovi glasbenoprosvetnega življenja. V rojstni vasi Kojško je konec leta 1945 ustanovil ženski mladinski pevski zbor. Z njim je želel svetu dokazati, da je tudi briška zemlja slovenska. Že aprila in maja naslednje leto je imel zbor koncertno turnejo po Sloveniji in na Hrvaškem. Nastopi so se razvili v prave manifestacije za priključitev Trsta, Gorice in Istre matični domovini, toliko domoljubja in čustvenega naboja je bilo v petju briških deklet.

V zapuščini je ohranjena in na razstavi delno prikazana bogata *korespondenca* Kumarjevih prijateljev in sodelavcev, ki veliko pove o takratnih kulturnih krogih, njihovih načrtih, prepričanju, številnih gmotnih težavah in duhovnih stiskah. Posebej dragocena so pisma dekletu in pozneje ženi govorijo o njunem življenju, predvsem o pomanjkanju in trpljenju med študijem v Nemčiji. Vsebinsko in oblikovno so zanimivi tudi *koncertni listi*, ki segajo od začetkov do konca Kumarjevega javnega nastopanja. Poseben sklop predstavljajo *rokopisna in tiskana dela*. Kumar je bil v tesnih stikih skoraj z vsemi vidnejšimi komponisti v Jugoslaviji, spodbujal jih je k delu, iskal primerna besedila zanje in zbiral njihove rokopise.

Avtorica je ob razstavi pripravila tudi droben, 38 strani obsegajoči *katalog*, v katerem nam predstavlja razstavo, Kumarjevo življenjsko pot in njegovo zapuščino, ki spada med pomembne osebne fonde novogoriškega arhiva. Preberemo si lahko tudi Kumarju posvečeno pesem izpod peresa njegovega briškega rojaka Alojza Gradnika in seznam razstavljenih dokumentov.

Celostna podoba razstave (oblikovanje panojev, plakata, vabila in kataloga) je delo Borisa Blažka iz Goriškega muzeja.

Iz Dobrovega smo razstavo preselili v Novo Gorico, v preddverje arhiva, kjer si jo je še vedno moč ogledati. Zaradi prostorskih omejitev jo je bilo potrebno vsebinsko in oblikovno nekoliko spremeniti.

Aleksandra Pavšič Milost